

14. मृणालनालललितभुजा KATHĀS. 4, 6. PAÑĀT. 52, 8. विनाल MBh. 7, 1567. 8, 615. सनाल 7, 1105. नाला f. dass. AK. 1, 2, 3, 41. MED. नाली f. dass. BHAR. zu AK. 2, 9, 22. ÇKDr. Gemüsestengel H. an. MED. — 3) n. Röhre überh.: कण्ठ° Kehle PRAB. 55, 5; vgl. RAGH. 15, 52, wo diese Verbindung Hals als Lotusstengel bedeutet. यत्न° ein künstliches Rohr, ein rohrartiges Geröthe (vgl. नाडीपत्र): यथा तोयार्थिनस्तोयं यत्ननालादिभिः शनिः। आपिवेयुः MĀRK. P. 39, 43. Stiel: घटापताकामणिवज्रनाला (शक्ति) MBh. 9, 909. Stäbchen (?) (रथम्) युक्तं वैदूर्यनालेश्च R. 6, 75, 28. — 4) n. Harnröhre Suçr. 2, 213, 21. 524, 15. — 5) n. = ताल, माल Auripigment SvĀmin zu AK. 2, 9, 104. ÇKDr. — 6) f. मा N. pr. eines Flusses MBh. 6, 339 (VP. 184). — 7) f. ई (vgl. auch u. 1.) a) ein Werkzeug, das zum Durchlöchern der Elephantenohren gebraucht wird, TRIK. 2, 8, 39. — b) = घटी eine metallene Platte, an der die Stunden angeschlagen werden, TRIK. 1, 1, 121. In der 2ten Aufl. nimmt WILSON घटी hier in der Bed. von ein Zeitraum von 24 Minuten. — c) = पद्म Lotusblume ÇABDAR. im ÇKDr. — Vgl. खर°, धनिनाला, गन्धनाली, चाहनालक, तूलनाली, दीर्घनाल, देव°, नाभिनाला.

नालकिनी f. = नालीकिनी NIGH. PR.

नालन्द N. pr. eines Dorfes in der Nähe von Rāḡagrha, welches ein berühmtes buddhistisches Kloster enthielt, BURN. Intr. 49 in der N. 456. SCHIEFNER, Lebensb. 253 (25). WASSILJEW 30 u. s. w. HIOUEN-THSANG I, 254. 432. II, 41. 43. Vie de HIOUEN-THSANG 143. 160. 163. 211.

नालन्दर N. pr. eines buddh. Klosters WASSILJEW 54.

नालवंश m. = नल Rohrschiff RĀḡAN. im ÇKDr.

नालाय (denom. von नाल), davon नालायित den Stiel (einer Axt) darstellend BHĀG. P. 7, 5, 17.

नालि f. SIDDH. K. 247, b, 1 v. u. = नाडी ein röhrenartiges Gefäß im Leibe DVIRŪPAK. im ÇKDr. Welche Bedeutung hat aber das Wort in त्रि°, पञ्च°, दश°, षष्मालिक SĀH. D. 553 als Beiwörtern von अङ्क Act?

नालिक 1) adj. bezeichnet in Verbindung mit आसन eine bes. Art zu sitzen Verz. d. Oxf. H. 11, a, N. 1. — 2) m. Büffel TRIK. 2, 3, 4. — 3) n. Lotusblume (vgl. नालीक) ÇABDAR. im ÇKDr. — 4) Myrrhe NIGH. PR. — 5) ein best. Blasinstrument, viell. Flöte (von नाल) H. 287, Sch.

नालिका (von नाली) f. 1) Stengel, Lotusstengel H. an. 3, 57. ÇABDAR. im ÇKDr. — 2) eine best. Gemüsepflanze, = नालिता ÇABDAM. im ÇKDr. °शाक Suçr. 1, 222, 8. — 3) eine best. Pflanze, = चर्मकषा ĠAṬĀDH. im ÇKDr. — 4) ein Werkzeug, mit dem man die Ohren der Elephanten durchlöchert, HĀR. 30. — 5) = नाडी ein Zeitraum von 24 Minuten H. an. RĀḡA-TAR. 4, 570. — Vgl. कपाल°, कर्पूर°, गन्ध°, तूल°.

नालिकेर m. 1) Kokosnussbaum, Kokosnuss H. 1151. VARĀH. BRH. S. 33, 40. Suçr. 2, 175, 2. 4, 137, 2. 183, 7. °रदक 85, 1. °रासव RAGH. 4, 42. °जः करङ्कः H. 1022. Vgl. नारिकेर, नारिकेल. — 2) N. pr. einer Gegend im SO. von Madhjadeça VARĀH. BRH. S. 14, 9.

नालिकेल v. l. für नालिकेर H. 1151. n. Kokosnuss Suçr. 1, 213, 3. °लासव 238, 5.

नालिन्नङ्ग m. Rabe HĀR. 84. — Vgl. नाडीजङ्ग.

नालिता f. eine best. Gemüsepflanze ÇABDAM. im ÇKDr.

नालिनी (von नालिन् und dieses von नाल) f. myst. Bez. des einen Nasenlochs BHĀG. P. 4, 29, 11. 25, 48.

नालीक (von नाल) 1) m. eine Art Pfeil ARĀ. 10, 20. MBh. 3, 17237. 5, 1173. 2087. 4793. 6, 4262. 7, 1318. 7420. 8128. 13, 4988. HARIV. 13224. 13911. R. 3, 31, 24. 6, 20, 26. = नाराच (im Epos davon unterschieden) TRIK. 3, 3, 29. नालीको ङ्गे ङ्गे शरे (lies ङ्गे शरे) शत्ये H. an. 3, 57. नालीकः शरशल्याङ्गेषु MED. k. 109. Im ÇKDr. wird शल्याङ्ग als eine einzige Bed. gefasst, was wegen des pl. nicht angeht; dagegen spricht auch H. an. Es scheint also, dass dem Worte auch die Bed. Körper oder Glied beigelegt wurde. — 2) Lotusblume gaṇa पुष्करादि zu P. 5, 2, 135. m. TRIK. n. H. 1161. n. Lotusgruppe, = पद्मपाद MED. = पद्मवर्धन H. an.

नालीकिनी (von नालीकिन् und dieses von नालीक) f. Lotusgruppe, Lotusteich gaṇa पुष्करादि zu P. 5, 2, 135. ÇABDAR. im ÇKDr.

नालीप = कदम्बक NIGH. PR. Es ist viell. कदम्बक Gemüsestengel zu lesen.

नालीत्रण m. = नाडीत्रण Fistel ÇABDAR. im ÇKDr.

नाल्यै von नल gaṇa संकाशादि zu P. 4, 2, 80.

1. नावै (von नु) m. Jubelruf: इन्डु नावा मनुष्यत R.V. 9, 43, 5.

2. नाव 1) von नौ Schiff am Ende eines oxyt. comp. nach Zahlwörtern und अर्थ P. 5, 4, 99. 100. VOP. 6, 48. 56. 57. — 2) f. नावौ dass.: स नः सिन्धुमिव नावयति पर्व R.V. 1, 97, 8. — Vgl. नावान्न und नावोपजीवन.

नावमिक (von नवम) adj. der neunte: द्वादशे मासे चैत्रे नावमिके तिथौ R. 1, 19, 1.

नावयज्ञिक (von नवयज्ञ) adj.: कालः die Zeit des Erstlingsopfers P. 4, 2, 35. VĀRT. 1.

नावार्ज (नाव = नौ, + अर्ज) m. Schiffer ÇAT. Br. 2, 3, 5. — Vgl. नावोपजीवन.

नाविक (von नौ) 1) m. Schiffer, Bootsmann P. 4, 4, 7. gaṇa त्रीत्यादि zu P. 5, 2, 116. AK. 1, 2, 3, 12. H. 876. MBh. 8, 3938. R. 2, 32, 74. R. GORR. 2, 32, 12. fgg. VARĀH. BRH. S. 4, 8, 9, 31. 17, 18. BHĀṬṬOP. zu 16, 33. ÇATR. 10, 80. KULL. zu M. 8, 308. Am Ende eines adj. comp. f. मा KĀM. NĪTIS. 7, 33. — 2) n. N. eines Sāman Ind. St. 3, 221.

नाविन् (wie eben) m. Schiffer gaṇa त्रीत्यादि zu P. 5, 2, 116.

नावोपजीवन (नाव = नौ + उप°) m. dass. MBh. 13, 2583.

नाव्य (von नौ), नाव्यति sich ein Schiff wünschen VOP. 21, 2.

1. नाव्यै (wie eben) 1) adj. schiffbar P. 4, 4, 91. 6, 1, 79. AK. 1, 2, 3, 10. स्रोत्या AV. 8, 7, 15. 10, 1, 16. नदी RAGH. 4, 31. für ein Schiff zugänglich: नाव्याश्रम MBh. 3, 10027. 10029. 10078. — 2) f. मा ein schiffbarer Fluss. Strom: नवति नाव्याई अति AV. 8, 3, 9. अवर्धत् मध्यं मा नाव्यानाम् R.V. 1, 33, 11. 80, 8. 121, 13. ÇAT. Br. 10, 3, 4. KĀTH. 23, 6. KAUC. 18. 19.

2. नाव्य (von नव) n. Neuheit ÇKDr. WILS.

नाव्युदक (नावि, loc. von नौ, + उदक) n. Wasser, das in einem Schiff steht, KĀR. ÇR. 4, 10, 15.

1. नाश (von 1. नष्) m. das Verlorengehen, Verschwinden. Zunichte werden, Zugrundegehen, Untergang, Vernichtung, Verderben; = अर्शन. अनुपलम्भ, अभाव, पलायन, निष्ठा, परिध्वस्त, मृत्यु AK. 2, 8, 2, 85. 3, 4, 10, 43. TRIK. 3, 2, 428. H. 324. 1517. H. an. 2, 549. MED. c. 8. सर्वनाशे क-